

Удзельнікам Міжнароднага кінафестывалу ў Маскве

Ад імя Савецкага ўрада горача вітаю дзеячоў кінамастацтва многіх краін свету, якія сабраліся ў сталіцы Савецкага Саюза — Маскве на Міжнародным кінафестывале.

У нашай краіне добра разумеюць, што развіццё дружальных сувязей і супрацоўніцтва ў галіне культуры, расшырэнне абмену культурнымі каштоўнасцямі дапамагаюць дасягнуць лепшага ўзаемаарумення паміж народамі розных краін і аб'яднанню іх намаганняў у барацьбе за трывалы мір.

Прагрэсіўныя дзеячы ўсіх родаў мастацтва выступалі і выступаюць актыўнымі барацьбітамі за лепшыя ідэалы чалавечства. Нельга пераацэніць тых выключных магчымасцей, якія мае мастацтва кіно для таго, каб усталяваць перамогу прычынаў дружбы і мірнага суіснавання ўсіх народаў зямнога шара.

У наш час кіно стала важнейшым і самым масавым з мастацтваў, бо яно звяртаецца да думак і пачуццяў мільёнаў людзей, робячы глыбокі ўплыў на іх розумы і сэрцы. Кінамастацтва стала магутнай духоўнай сілай і важным сродкам сувязі паміж народамі. Ва ўсім свеце найшырэйшае прызнанне набываюць сапраўды мастацкія творы кінамастацтва, якія пранікнуты духам жыццёвай праўды, дапамагаюць людзям у іх барацьбе за лепшую будучыню чалавечства.

Найхай Маскоўскі кінафестываль найлепшым чынам паслужыць далейшаму аб'яднанню намаганняў усіх дзеячоў кінамастацтва ў барацьбе за мір і прагрэс чалавечства.

Горача жадаю ўдзельнікам Міжнароднага кінафестывалу, а ў іх асабе ўсім дзеячам кінамастацтва поспехаў у гэтай вышэйшай справе.

М. ХРУШЧОУ.

3 жніўня 1959 года.

АДКРЫЦЦЕ МІЖНАРОДНАГА КІНАФЕСТЫВАЛУ ў МАСКВЕ

3 жніўня ў Маскве ў Палацы спорту стадыёна імя У. І. Леніна ўрачыста адкрылі Міжнародны фестываль — буйнейшы агляд кінамастацтва свету, праводзімы пад лозгам: «За гуманізм кінамастацтва ў мір і дружбу паміж народамі!»

Адкрываючы фестываль, міністр культуры СССР М. А. Міхайлаў вітаў імяцітых замежных дэлегатаў і гасцей і выказаў надзею, што маскоўскі фестываль пройдзе паспяхова і будзе садыяльна лепшаму ўзаемааруменню паміж народамі ўсяго свету.

М. А. Міхайлаў абвясціў прывітанне Старшнін Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў, у якім кі-

раўнік Савецкага ўрада выказаў пажаданне, каб маскоўскі кінафестываль найлепшым чынам паслужыў далейшаму аб'яднанню намаганняў усіх дзеячоў мастацтва ў барацьбе за мір і прагрэс чалавечства.

50 краін прымаюць удзел у фестывале мастацкіх і дакументальных фільмаў у Маскве. На конкурс прадастаўлена 94 кінафільмы.

У першы дзень Міжнароднага кінафестывалу ў Палацы спорту дэманстравалі два фільмы: «Сцежка джунгляў» (сумесная пастаноўка кінематографістаў Савецкага Саюза і КНР) і англійскі мастацкі фільм «Мансарда».

(ТАСС).

Канцэрты агітбрыгады

Узняўшы воблакі пылу, па марозе шпарка ехаў грузавік. У машыне была моладзь. Дзяўчаты весела спявалі «Урадаўніну». І песня плыла над шырокімі нівамі калгаса імя Калініна, дзе на залістых жытнёвых хвалях гойдаўся камбайн.

Грузавік зварнуў да вёскі Кругрудка і спыніўся. Быў час абедзенага перапынку.

— Весціць нас прыехалі, — звярнуўся да гасцей дзед Ляўчук. — Шчыра дзякуем, даўно чакаем вас.

На маліцённым таку хутка сабралася каля 200 калгасцаў. Неўзабаве сядзі падохалі старшыня калгаса Дзмітрый Паўлючэнка і сакратар партарганізацыі аграном Іван Дзміценка.

Перш чым пачаў канцэрт агітбрыгады раённага Дома культуры, аграном зрабіў інфармацыю аб ходзе ўборкі ўраджаю. Затым кіраўнік агітбрыгады Яфім Шайкевіч перадаў калгаснікам прывітанне ад імя самадзейных артыстаў.

Пачаўся канцэрт. Паплылі мелодычныя гукі баяна. Твары калгаснікаў пасвятлелі, а калі Алеські Бярэнка пусціўся ў скокі, стому ад працы як рукамі зняло. Гучнымі апладэсментамі ўнагародзілі калгаснікі спявак Валентіну Скараход, якая выканала некалькі лірычных песень. Спявакоў змялілі танцы, выканаўшы мастацкага чытанія. Верагодна самадзейных артыстаў перадалася калгаснікам, і яны пасля канцэрта парспілі сыграць некалькі танцаў.

Стары Ляўчук кудзесці знік. А калі скончыліся танцы, ён зноў паявіўся з букетам жытых кветак.

— Шчырае калгаснае дзякуй вам, — заявіў ён, падносячы букет артыстам. — Гэта свае ўласныя кветкі. Не міняйце нашу вёску і другі раз.

Задаволены шчырым прывітаннем, члены канцэртнай групы агітбрыгады зноў занялі месца ў машыне і з песнямі накіраваліся ў другі калгас.

І так амаль кожны дзень. З раённага цэнтру Брагін раніцай выязджае агітбрыгада, трымаючы курс на калгасныя нівы, такі і алгонныя пашы.

— У нас таксама жніво, таксама гарачая пара, — гаворыць мастацкі кіраўнік Брагінскага раённага Дома культуры Яфім Міхайлавіч Шайкевіч.

В. КАРПАУ.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЮЦСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАПЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 61 (1387)

Серада, 5 жніўня 1959 года

Цана 40 кап.

НАСУСТРАЧ НАВУЧАЛЬНАМУ ГОДУ

Вучням — усё неабходнае

У нядзелю на Цэнтральнай плошчы сталіцы рэспублікі было незвычайнае ажыццёўненне. Тут адкрыўся традыцыйны школьны базар. У палатках, якія выставілі на плошчу магазін Мінска, можна было ўбачыць мноштва рэчэй, неабходных для школьніка. — вяртатку, абутак, падручнікі, канцелярскія тавары.

Вось, напрыклад, павільён верхняга адзення. Тут ёсць зямовыя і асеннія паліто для хлопчукоў і дзяўчат, кашулі, спартыўныя каштаны розных памераў. Добра абсталяваны павільён абутку. Соцы ўвесь час заходзіць наведвальнікі. І прыёмы было чуць, як маці гаварыла дачкам: — Дайві, Галачка, вунь тое паліто прымерым. Я даўно шукала тако.

Галачка мерае паліто, а побач хлопчык захапляецца глядзю, як маці выбірае яму школьны кашток. Намала наведвальнікаў і каля суседніх павільёнаў. Асабліва хапае іх там, дзе прадаюць падручнікі і канцелярскія прылады. Адным патронімі падручнікі, дзённікі, другімі — алоўкі, сшыткі. Патронімі многія прадаўцы здавальняюцца. Але некаторым алкаваюць: — Не дасылаюць нам... — Прывозіце на базар заўтра. Можна, прывяжучы...

І маленькі наведвальнік адыходзіць ад павільёна, разгудуе разважыць рукамі. На заклочаному твары хлосцяць не ляжка было здагадацца: ён не першы дзень школьнага года. Не дасягае чужыны, а ўсё ж не можа знайсці звычайнай маленькай кішкі для малювання акаваральнымі фарбамі. Работнікі павільёна школьна-пешыходнага прылад (павільён абсталяваў Мінскі ўнівермаг) спачувальна паціскаюць плячымі.

— Так, няма кішчкі. Даўно няма...

Лекцыі аб народнай песні

Для працоўных Мінска і Барысава Беларускай дзяржаўнай філармоніяй арганізавалі лекцыя-канцэрты на тэму «Руская і беларуская народная песня».

Лекцыі прычыталі музыказнаўца Я. Ракава. У канцэртах з выкананнем песень выступілі вакалісты Ю. Матраеў, інструменталісты А. Астремскі і А. Стэрлі.

На лекцыя-канцэртах пабывала каля 1500 чалавек.

Спектаклі ансамбля аперэты

Ансамбль аперэты, які працуе ад Беларускай дзяржаўнай філармоніі, паказаў працоўным Мінска 8 спектакляў. Серыя іх: «Сільва і «Бялуга», Кальман, «Вясёлая ўлада» Ф. Легара, «Даліна шчасця» Ю. Балэа, «Марскі вусел» І. Жаркоўскага і «Роз-Мары» Фрыма і Стотгарта.

У спектаклях прынялі ўдзел артысты Н. Жывахава, І. Паснікаў, В. Палейнін, Н. Калуптур, С. Чаранцаў, А. Залатніцкая, Л. Сундукова і інш.

У бліжэйшыя дні ансамбль аперэты выдзе са спектаклямі ў гарады Оршу, Смаленск і Калінінград.

З БЛАКНОТА ПІСЬМЕННІКА

дзедзікі дні бяспраўя і галечы ўспамінаюцца цпер, як пляжкі сон. Свабода, на поўныя грудзі ўдзьмулі людзі, якія сталі цпер гаспадарамі свайго лёсу.

Але нядзелю яны радаваліся свайму іччасю. Пачалася Вялікая Айчынная вайна. У Морач уварваліся фашызцкія захопнікі і прынеслі смерць і разбуранне. Лес, які цпер шуміў так ніха і лагодна, тады быў прытулкам народных меціўцаў.

Міхаіл Андрэевіч Ахрыменя, удалыся самай міранай прафесіі — калгасны садоўнік — успамінае аб тых днях партызанскай барацьбы:

— Я з маленькага люблю сады. Але раней, пры панскай Польшчы, сад дзяжка было менш селяніну. Пасадзіў я на бонькім гародзе, гэта было да вайны, тры абліны, глядаў, як мог. Фашысты выгналі нас з вёскі, спалілі яе. А вёска вялікая была. Хат чатырыста. Прывоў я нека з чатырыста.

— Кісіці — поўбяды, — дадае чалавек, што стаіць побач.

Становіцца зразумела, што буда не толькі ў кісіцах. Работнікам гандлёвых арганізацый трэба яшчэ многа зрабіць, каб школьнікі сталі сустрэць новы навучальны год добра падрыхтаванымі. Удзельнічаюць у гэтым рэч — вучнёўскае піро, звычайнае піро за № 11, якім пішуць дзеці ў першым і ў пятым класах. У павільёне яго няма. Прадаўцы прапуюць перш № 13, 18 і інш. Аказваецца, на рэспубліканскай базе Галоўкультгандлю перш № 11 — дэфіцытны тавар. Замест шасці тысяч штук, якія праціў універмаг, адпусцілі толькі адну тысячу. Прадаўцы заважаюць, што такое становіцца ненармальнае, і ў той жа час чамусьці знаходзіць апраўданне. Маўляў, перш (які кісіці) ў рэспубліцы не вырабляюць, іх прывозіць. А калі нават і не вырабляюць? Наўжо работнікі Галоўкультгандлю не могуць свечасова завесці неабходную колькасць гэтага калечнага, але вельмі неабходнага тавару?

У павільёне, між іншым, не аказваецца гатавальнік, чарчэўнай паперы, чымічных алоўкаў і нават дзённікаў. Не аказваецца па розных прычынах: аднаго няма на складзе ўнівермага, другое ёсць, але сёння нядзеля і склад не працуе. Заўважым, што дзённікаў няма і ў самім універмагу. Але ў гэтым выпадку прадаўцы разважыць так: «Дзённік не кісіці, у нас няма — ёсць у другім магазіне». Гэта абурнае. Чаму бацькі або дзеці павінны хадзіць у магазін у магазін? Чаму яны павінны траціць даражанае час на аўсім непатрабныя пошукі?

І яшчэ адна недарачнасць. Вось наведвальнікі прытаюцца пра звычайны партфелі. Ёсць у продажы партфелі коштам у 20, 24 і 25 рублёў, якія завальняюць вучню першага — чацвёртага класаў.

— Мне патрэбен большы, — гаворыць накупнік. — У мяне дачка ў восьмым класе. У яе шмат падручнікаў і сшыткі.

— У нас толькі вучнёўскія партфелі, — адказвае прадавец. — А вялікія — гэта не вучнёўскія. Вялікія ідуць у галантарыйны аддзел...

Дзіўная логіка. Але лойдзем у галантарыйны аддзел універмага. Партфелі ёсць. Кошт іх 150—200 рублёў. Такі дарагі партфелі зусім непатрэбны.

На здымку: школьны базар у Мінску.

І. СЯМЕНАУ.

На здымку: школьны базар у Мінску.

Фота С. Чыршкіна.

навілі пілараму. Ды ўсяго не пералычыць.

Прайдзіце цпер па шырокіх вуліцах вёскі, зазірніце ў дамы-сцяпільні і вы алуцеце, як змянілася жыццё марачанцаў, іх быт. Радуюць сваім выглядом дамы Іосіфа Цыгана, Андрэя Крыцкага, Фёдара Абабуркі.

Не нацешыцца сваім лёсам Рэгіна Цірко. Ле старыя хатніца стала вадаль ад вёскі. Перавозіць яе ў Морач нельга было — адна паражына ды струхлявае салама. І калгас дапамог ёй і лесам, і транспартам, і рабавой сілай. Ціран Рэгіна Цірко жыве ў новым доме. Пераславіўся з хутара з дапамогай калгаса Франц Заранскі.

Калгас «Зара» стаў мільёнерам. Выраслі людзі — працэўнікі паўе, механізатары, жылыводы. Хто не ведае ў калгасе трактарыстыкі Марыі Барташэвіч, цяляціны Марыі Ахрымені, звычайна па імя Нінэ Абабуркі.

Старанна працуюць марачанцы. Селета, у першы год сямігодкі, яны ўзялі на сабе высокую абавязальнасць, на вырасненне якіх накіраваны ўсе намаганні калгаснікаў.

Святло новай культуры азрадаў вёску Морач. Ляпачка Глічэ ўпершыню загаралася ў дамах сялян. Газеты, якія сталі жыццёвай неабходнасцю. Начальнік паштовага аддзялення Іосіф Раманка прыводзіць рад фактаў, якія красамоўна сведчаць аб культурным росце вёскі:

— На 667 двароў вытворна 700 экзэмпляраў газет і часопісаў. У дэма марачанцаў устаноўлена 170 радыёапаратаў, ёсць 120 радыёпрыёмнікаў.

Людзі працуюць і вучацца. Загандкі аўтафермы Фабіян Мясніцкі спалучае сваю работу з вучобай. Ён — завожнік Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі. У яго адрас часта ідуць бандароўкі з кіжамі з Мінска, Масквы.

Бібліятэкар Міхаіл Абабурка ўмела прапагандаваць кнігу сярод калгаснікаў. Калі выпадае вольны час, ён вольна пакунак кніг, сядзе на ведасці — і да сваіх чытачоў. Ён добра ўпрыгожыў клуб нагляднай агітацыяй, развучае а матарамі пёсы, удзельнічае ў хоры. Недалёка ад клуба ў вяртне «Морачкі дзяржаў».

Гэта сатырычная газета. Часта яна збірае вакол сябе калгаснікаў, якія са злавальным чытаюць вострыя заметкі пра тых, хто трапіў пад пякуцы агонь сатыры.

Сем год назад калгаснік Юген Абабурка прапанаваў моладзі стварыць хор. Гэта была новая справа. Шмат хто недаверліва гаварыў: — Ну, і харысты з нас. Хто ў лес, а хто па дрывы... А матары знявіліся. Праўда, іх было мала, чалавек дваццаць.

Ціпер Морачанскі хор вядомы не толькі ў Мінскай вобласці, але і ў рэспубліцы. Піруе ім па-ранейшаму Юген Абабурка. Шмат цікавага расказвае ён аб арганізацыі самадзейнага калгаснага хору, які людзі спачатку стваралі хору, які прывоў першы поспех. У хуткім часе хор пачаў выладжаць у суседнія калгасы Клецкага раёна.

Ціпер у хоры 60 чалавек. Людзі не лічацца з часам, ідуць на рэпетыцыі, развучаюць новыя песні. Добра працаўнікі з лядульця і добрымі харыстамі. Гонарам хору сталі цяляціны Марыя Ахрымені, калгасніца Алёксандра Цыган, звычайна па імя Нінэ Абабурка, каваль Міхаіл Цыган. Без іх узледу не быў бы аднаго канцэрта.

Хор не толькі выкладаў песень. Ён сам і стварылі іх. Песня «А ў полі бразоў сталая» напісана харыстамі і імі ж створана музыка. У рэпертуары хору пёсы «Будзьба», «Прыяджай у вёску Леніна», «Дзякуй партыі», «Лен», «Дуць дзяўчаты ў поле», «Родны край» і інш. Вялікую дапамогу хору аказвае дырэктар Клецкай музычнай школы самадзейны кампазітар Міхаіл Кашуба.

Хор не раз удзельнічаў у абласных аглядах мастацкай самадзейнасці, быў на Усебеларускім фестывалі. Памятным з'яўляецца з'езд, калі хор выступіў на сцэне Тэатра оперы і балета ў Мінску ў час святкавання 40-годдзя Савецкай Беларусі. Радава было алуваць харыстам, што ў зале тэатра, на святкаванні любіле рэспублікі, прысутнічаў Старшыня Савета Міністраў СССР, Першы сакратар ЦК Камуністычнай партыі Савецкага Саюза Мікіта Сяргеевіч Хрушчэў.

Ціпер хор вытхе новы рэпертуар — песні аб нашым слаўным часе, аб Камуністычнай партыі.

Паўлюк ПРАНУЗА.

ПЕРАД СТАЛІЧНЫМ ГЛЕДАЧОМ

На пачатку месяца ў сталіцы Беларускай праходзілі гастролі аднаго са старэйшых калектыўнага рэспублікі — Віцебскага драматычнага тэатра імя Я. Коласа. За гэты час мінскі глядач прагледзеў рад спектакляў і даў высокую ацэнку майстэрству выцвідаў. Днямі адбыўся апошні спектакль гасцей сталіцы. Падарожніцтва вынікі гастролі, дырэктар Віцебскага драматычнага тэатра І. Дорскі паведаміў наму карэспандэнту:

— Трэба прызнаць, што наш калектыў вытываўся да гастролі. І гэта зразумела. Выступленні на сталічнай сцэне — сур'ёзная справа, адна перада глядацкім Мінска. Гэта першае. А па-другое, мы хачелі паказаць нашы лепшыя спектаклі. Усё разам патрабавала ад артыстаў напружанай працы, іспытвання творчых пошукаў. І цпер, калі мы развітаемся з удзячным глядачом, шчыра прынасяем яму задовольства гастролімі, лічым, што яны прайшлі з поспехам.

Так меркаваць маем падставу: на сцэне сталіцы тое, што хачеў глядаць сталічны глядач — спектаклі аб нашай савецкай рэалізацыі, аб мужнасці людзей сацыялістычнай краіны, аб вялікіх пачуццях простага чалавеча. Гэтым праблемам прысвечаны пёсы «Бітва ў дарозе», «Пачатак жыцця», «Родная маті». Паказваючы гэтыя спектаклі, мы пераналізі ў тым, што глядач хвалюе тэма сучаснасці. Што датычыць спектакля «Наваліна будзе», А. Знонака па матывах трылогіі Я. Коласа «На рэстанях», хочацца сказаць, што ён выклікаў вялікую цікавасць у глядача. Гэта спектакль аб лёсе беларускага народа, аб яго імкненні і марам. Таму не выпадкова пастаноўкі праходзілі пры перапоўненай залі.

Спектаклі тэатра бачылі не толькі мінчане. Амаль кожны дзень каля будынка тэатра, у якім праходзілі гастролі, выстрайвалася чарга аўта-

машын — прыязджалі калгаснікі бліжэйшых вёсак. Дзяржарбы Мінскага, Дзяржарбы Заслаўскага раёнаў прагледзелі большасць спектакляў. Цікава прайшлі калектыўныя прагляды паставак, на якіх прысутнічалі рабочыя аўтамабільнага, трактарнага заводу, камвольнага камбіната і іншых буйнейшых прадпрыемстваў. Артысты тэатра арганізавалі і выязныя спектаклі. Рад паставак быў паказаны на раённых сцэнах Капыля, Берасіно, Слуцка, Чэрвеня, Барысава. Прысутнічалі на спектаклях гасці рэспублікі — намясціца і канадская дэлегацыя, пастаноўкі з Польшкай Народнай Рэспублікі. Чатыры спектаклі былі паказаны на тэлебачанні. Усяго за час гастролі быў паказаны 61 спектакль: на іх пабывала каля 30 тысяч глядачоў.

Гастролі ў Мінску з'явіліся не толькі творчай справаздачай. Грамадскасць сталіцы з'явілася прычыновым і справядлівым крытыкам, які па-свободска, аб'ектыўна ацэньваў кожную нашу работу.

Сталічны глядач пікавіча нашымі далейшымі творчымі планами. Хочацца сказаць, што ў асноўным наш рэпертуар будзе складацца з твораў, прысвечаных савецкаму жыццю. Над новай п'есай для тэатра працуе А. Знонак. П'еса прысвечана рабочаму класу Беларускай Тэатр мяркуе атрымаць іспытнікоўку па раману «Крыніца» І. Шамякіна. Вельмі жаданне паставіць п'есу «Дванаццаць гадзіна» А. Арыбуана. За час гастролі калектыў тэатра ўмацаваў сувязі з беларускімі драматургамі.

Накідваючы сталіцу Беларускай калектыў тэатра будзе старанна рыхтавацца да будучых сустрэч з мінскім глядачом.

На здымку: сцэна са спектакля «Наваліна будзе» у пастаўцы Віцебскага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

Сябры кнігі

Пры Капцэвіцкай сельскай бібліятэцы Петрыкаўскага раёна працуе савет «Сябры кнігі». Ён дапамагае работнікам бібліятэкі праводзіць чытацкія чытанні, калектыўныя чыткі, літаратурныя вечары і іншыя мерапрыемствы, якія звязаны з прапагандай кнігі.

Камасомольцы т. Шляга заглавае бібліятэкай-перасоўнай у в. Агальскае Рудня. Такую ж бібліятэку ў в. Свабода ўзначаліў рахункавод-

мясцовай школы т. Мінаеў. Ад сельскай бібліятэкі працуе сем такіх перасоў. Імі заглаваюць члены савета «Сябры кнігі». Ёсць пры бібліятэцы і кінашоўны. Сярод іх добра працуе камасомольца т. Базарына.

Вялікую дапамогу сельскай бібліятэцы аказваюць настаўнікі тт. Садурка, Казловіч, Патрынка, Рэвэт, Чыжык, урач т. Некрашэвіч і інш.

Ю. ПОЛЯК.

Калікавіцкі раён.

Вываходнік электрамузычнага інструмента

У раённым Доме культуры ішоў канцэрт удзельнікаў мастацкай самадзейнасці. І воль на сцэну вышаў галоўны інжынер РТС Ілья Сямёнавіч Пеглаз. Услед прыйшлі незвычайны музычны інструмент. Ён сеў ля музыкі, прасілі падзяліцца вопытам канструавання электрамузычнага інструмента.

Ціпер інжынер працуе над вынаходніцтвам новага электрамузычнага інструмента, які будзе больш дасканалым і магучым.

І. ПОЛЯК.

Па гарадах Расіі

Стаіць гарачы летні дзень. Па аўтамагістралі Мінск — Масква рухаюцца аўтобусы. Гэта калекцыя Беларускага народнага аркестра і салісты філармоніі накіроўваюцца па гарадах Расійскай Федэрацыі.

Першыя канцэрты аркестра адбыліся ў старажытным Арле. За гадзіну Савецкай улады былі куплены Арле ператварыўся ў сучасны сацыялістычны горад. Мы агледзелі многа памятных мясцін, звязаных з жыццём выдатных рускіх пісьменнікаў мінулага.

У вясёлым театры, які размешчаны на высокім крутым беразе Акі, адбыліся два канцэрты, складзеныя з дзюмоў музычных праграм. Арлоўцы цэпа віталі беларускіх музыкантаў.

... Зноў дарога. Палаўна імчаць па роўнаму асфальту машыны машыны. Ужо мінула Тулу з яе заводамі і фабрыкамі. Наперадзе — Масква! Усе нашы артысты з нецярплівасцю ўгледжваюць і далейшыя і востра на гарызонце адкрываецца велічная панарама сталіцы нашай радзімы.

Вечарам калектыў Беларускага народнага аркестра прыняў удзел у вялікім эстрадным свяце, якое праводзілася ў Цэнтральным парку культуры і адпочынку імя Горькага. Артыстаў віталі маладыя рабочыя — члены брыгад камуністычнай працы.

Другі канцэрт беларускіх выканаўцаў у сталіцы адбыўся ў Ізмайлаўскім парку.

У наступны дзень мы пазнаёміліся з Усесаюзнай выставай дасягненняў народнай гаспадаркі

СССР. Гэта казанай прыгажосці горад з шырокімі вуліцамі, плошчамі, фантанамі. На плошчы пабудавана «Машынабудаванне» расійскага свабоднага крыла салісты серабрысты лайнер «ТУ» — 104 А, экспануючы розныя машыны. Серод іх саркадонны самалёт — гонар беларускіх аўтамабілебудавальнікаў.

У павільёне радыёэлектронікі мы ўбачылі пачынаць з новымі ўагарамі ў галіне каларовага тэлебачання і радыёспрымальнасці новую прадукцыю мінскіх радыёзаводцоў. Шмат цікавага ў павільёне Акадэміі навук. Тут маюцца апошняй ступені савецкай касмічнай ракеты і кантэйнера з першымі сабакі-касманатаў, і шматлікія стэндзі, дыяграмы, якія адлюстроўваюць завалванні космоса.

Выстаўка на ўсёх нас зрабіла надзвычайна вялікае ўражанне.

Вечарам у эстрадным театры выставілі наш Народны аркестр даў вялікі канцэрт, які прайшоў з поспехам і транспаравуся па Усесаюзнаму радыё.

Мы наведвалі таксама амерыканскую нацыянальную выставку, якая зараз працуе ў Маскве. Але яна не зрабіла на нас асаблівага ўражання.

Беларускі аркестр пабывае на гастролях у Горкіх, Яраслаўлі, Кастраме, Каўроўе, Уладзіміры, пасля вернецца ў Маскву і выступіць у канцэртах перад прадлікам сталічнай вобласці, а таксама па тэлебачанню.

На здымку: артысты Беларускага народнага аркестра разам з удзельнікамі танцораў калектыву «Бахор» у Цэнтральным парку культуры імя Горькага.

Таксама фота М. Рубінштэйна, артыста Беларускага народнага аркестра.

На здымку: артысты Беларускага народнага аркестра разам з удзельнікамі танцораў калектыву «Бахор» у Цэнтральным парку культуры імя Горькага.

Некаторыя пытанні рэпертуару і драматургіі

Я. РАМАНОВІЧ

Рэпертуар — аснова творчага жыцця тэатра, яго ідэяна-мастацкі твар. Рэпертуар фарміруецца ў тэатры ўзрост год разам з напісаннем новых драматычных твораў або пастаноўчай тых ці іншых класічных п'ес, якія адпавядаюць ідэяльным задачам сучаснасці. Сучаснасць мы разумеем не толькі ў сэнсе часу, але і як блізкасць ідэяна-філасофскай асновы твора духоўнаму ладу нашай грамадства. П'есы гераічныя, якія ўспраўняюць подвигі чалавека ў барацьбе з цёмнымі сіламі і ў працы, любіць нашаму часу, хопіць з ім, могуць быць вельмі сучаснымі і бліжэй нашаму часу, хопіць з ім і прысвечаныя мінуламу. Так, ідэя Чылькоўскага набывае ў нашы дні яшчэ большую актуальнасць, чым пры жыцці вялікага лётчыніка.

Нашы тэатры за год ставяць каля сотні новых спектакляў. Значыць, налі трэцюю частку рэпертуару зойме класіка, то дзве трэці павінны быць заняты новымі сучаснымі п'есамі. Гэта досыць складаная задача, калі ўлічыць, што драматургія — надзвычай прамагій жанр, а праблема сучаснага канфлікту яшчэ да канца не вырашана.

Спраўды, калі ўся драматургія мінулага будавалася на супрацьстаўленні ідэі грамадства, на пачаце класавай барацьбы, то ў наш час і грамадства, і ідэя ўсёй мастацкай п'есы будавалася на адноўленай велікай ідэі грамадства і ідэі Камуністычнай партыі ў арганізацыі і выхаванні новага савецкага грамадства і іні. У нашых п'есах і спектаклях яшчэ аўсім недастаткова раскрыта пачынаецца надуманне канфлікту, станаўлення жыцця, пераважных савецкіх людзей, вельмі п'есы акрамя праблемы новай п'есы і маралі. У большасці п'ес асабісты чалавечы папуні, п'ес асабісты чалавечы папуні, п'ес асабісты чалавечы папуні.

Творчы рэпертуарны калектыў павінен залежыць ад росту драматургіі. Беларуска драматургія і тэатры яшчэ вельмі мала стварылі твораў, у якіх з усёй мастацкай п'есай будавалася на адноўленай велікай ідэі грамадства і ідэі Камуністычнай партыі ў арганізацыі і выхаванні новага савецкага грамадства і іні. У нашых п'есах і спектаклях яшчэ аўсім недастаткова раскрыта пачынаецца надуманне канфлікту, станаўлення жыцця, пераважных савецкіх людзей, вельмі п'есы акрамя праблемы новай п'есы і маралі.

Наша драматургія дасягнула п'еснага майстэрства ў абмежаваным грамадзянскім функцыі станаўчэга гераю. Мары савецкага патрыёта, яго ўдзел у грамадзянскім жыцці часам багата і асабіста паказаны ў п'есах, а востра што да яго асабістага жыцця, да яго папуні — тут мы вельмі мала чаго можам сказаць, а пра гэта гледзчы таксама хочацца ведаць, каб мацней любіць гераю, ведаць сваю справу, калі гераю гераю перажывае акія-небудзь, набожа сваім намерам, ён перажывае таго не толькі ў грамадскім месцах, але, нап'рэн, яшчэ больш моцна ў сабе дома, у сваёй душы. Раскрыць і паказаць душу чалавека — гэта значыць захіпіць нас усёй п'есай канфлікту, усім багаццем і шматграннасцю чалавечэга характару. Станаўчы гераю, хто ён ён быў — звычайным рабочым ці калгаснікам, кіраваным прадпрыемства або партыйным дзеяч — ён перш за ўсё чалавек. Станаўчэга гераю хочацца бачыць не толькі ў прафілі, але і ў анфас, шматгранна і поўна.

«Тэорыя» бескарыснасці прынесла шкоду драматургам і ў галіне разумення праблемы станаўчэга гераю, бо, адмаўляючы неабходнасць паказу барацьбы з адмоўнымі рысамі характару савецкага чалавека, з недахопамі ў яго дзеячсці, гэта «творыя» фактычна знішчала і ўсю праблему станаўлення станаўчэга гераю, яго росту і развіцця ў барацьбе з супрацьстаячымі.

Каб стварыць вобраз сучаснага савецкага гераю, чалавек сапраўды вялікіх намагаўся і глыбокага характэрна душы, треба пазнаваць яго ў вострай і напружанай барацьбе з адмоўнымі з'явамі як у сабе самім, так і ў жыцці грамадства. Чым больш і глыбей грамадская тема раскрыта пра асабісты лёс гераю, пра яго ўнутранае святадуванне, тым хутчэй і мацней яна дойдзе да гледача.

У фармаванні эстэтычнага кодакса пісьменніка вялікую ролю, як вядома, адыгрывае крытыка. Адна з п'есных п'ес нашай крытыкі — тое, што яна адраўвалася ад чытачоў і гледачаў, пачала ігнараваць іх густы. Замест прычынаў размовы з пісьменнікам крытыка вельмі часта станаўчыца над ім, беручы на себе функцыі агадчыка і рэвізора, а не дарачыка і кансультавора.

З другога боку, і пісьменнік настолькі часам бывае аслеплены сваёй задумай і сродамі яе выяўлення, што не успрымае ніякай крытыкі. Сваёй упартасцю пісьменнік часам сам выклікае крытыку на разую размову.

Слабасць многіх сучасных драматычных твораў у тым, што драматург не ідзе часам ад п'еснага з'явы жыцця, а ад глыбока ўхваляваецца і аб яго ён не можа маўчыць, а зыходзіць з рэалістычнага меркавання аб тым, што треба напісаць наогул п'есу на тэму аб калгасным жыцці, аб прамысловай вытворчасці, і тады на аснове папунічэга часу, п'есла за ўсё вымучыць аб'ект, неаблага раскрыць жыццёвыя працэсы пачынаецца надуманне канфлікту, станаўлення жыцця, пераважных савецкіх людзей, вельмі п'есы акрамя праблемы новай п'есы і маралі.

Такім чынам, праблема стварэння новых высокаідэйных, высокамастацкіх драматычных твораў, якіх быў былі на ўзроўні патрабаванняў партыі і народа, усё яшчэ вельмі востра стаіць перад пісьменнікамі.

Творчы рэпертуарны калектыў павінен залежыць ад росту драматургіі. Беларуска драматургія і тэатры яшчэ вельмі мала стварылі твораў, у якіх з усёй мастацкай п'есай будавалася на адноўленай велікай ідэі грамадства і ідэі Камуністычнай партыі ў арганізацыі і выхаванні новага савецкага грамадства і іні. У нашых п'есах і спектаклях яшчэ аўсім недастаткова раскрыта пачынаецца надуманне канфлікту, станаўлення жыцця, пераважных савецкіх людзей, вельмі п'есы акрамя праблемы новай п'есы і маралі.

Наша драматургія дасягнула п'еснага майстэрства ў абмежаваным грамадзянскім функцыі станаўчэга гераю. Мары савецкага патрыёта, яго ўдзел у грамадзянскім жыцці часам багата і асабіста паказаны ў п'есах, а востра што да яго асабістага жыцця, да яго папуні — тут мы вельмі мала чаго можам сказаць, а пра гэта гледзчы таксама хочацца ведаць, каб мацней любіць гераю, ведаць сваю справу, калі гераю гераю перажывае акія-небудзь, набожа сваім намерам, ён перажывае таго не толькі ў грамадскім месцах, але, нап'рэн, яшчэ больш моцна ў сабе дома, у сваёй душы.

Раскрыць і паказаць душу чалавека — гэта значыць захіпіць нас усёй п'есай канфлікту, усім багаццем і шматграннасцю чалавечэга характару. Станаўчы гераю, хто ён ён быў — звычайным рабочым ці калгаснікам, кіраваным прадпрыемства або партыйным дзеяч — ён перш за ўсё чалавек. Станаўчэга гераю хочацца бачыць не толькі ў прафілі, але і ў анфас, шматгранна і поўна.

«Тэорыя» бескарыснасці прынесла шкоду драматургам і ў галіне разумення праблемы станаўчэга гераю, бо, адмаўляючы неабходнасць паказу барацьбы з адмоўнымі рысамі характару савецкага чалавека, з недахопамі ў яго дзеячсці, гэта «творыя» фактычна знішчала і ўсю праблему станаўлення станаўчэга гераю, яго росту і развіцця ў барацьбе з супрацьстаячымі.

Каб стварыць вобраз сучаснага савецкага гераю, чалавек сапраўды вялікіх намагаўся і глыбокага характэрна душы, треба пазнаваць яго ў вострай і напружанай барацьбе з адмоўнымі з'явамі як у сабе самім, так і ў жыцці грамадства. Чым больш і глыбей грамадская тема раскрыта пра асабісты лёс гераю, пра яго ўнутранае святадуванне, тым хутчэй і мацней яна дойдзе да гледача.

У фармаванні эстэтычнага кодакса пісьменніка вялікую ролю, як вядома, адыгрывае крытыка. Адна з п'есных п'ес нашай крытыкі — тое, што яна адраўвалася ад чытачоў і гледачаў, пачала ігнараваць іх густы. Замест прычынаў размовы з пісьменнікам крытыка вельмі часта станаўчыца над ім, беручы на себе функцыі агадчыка і рэвізора, а не дарачыка і кансультавора.

З другога боку, і пісьменнік настолькі часам бывае аслеплены сваёй задумай і сродамі яе выяўлення, што не успрымае ніякай крытыкі. Сваёй упартасцю пісьменнік часам сам выклікае крытыку на разую размову.

Імант АУЗІНЬ
Арвід СКАЛБЭ
Мой ветразь
Сэрца мужа б'еца
У маіх грудзях.
Ветразь мой імкнецца
У жыццёвы шлях.
Хмары прапываюць
З гromам над вадой.
Карабіл шукаюць
У гавані спакой.
Я ў бядзе затокі
Шкай не шукаю.
Буру, непагоду
Сам перамагаю.
Супраць ветра плаваю,
Грэбні хваля крышчу.
Не шукаю зашышу.
Для свае душы.
Сэрца мужа б'еца
У маіх грудзях.
Ветразь мой імкнецца
У жыццёвы шлях.
Пераклады
Міколы ХВЕДАРОВІЧА.

Камісар Цымерман

...1919 год. Гомельшчына. У п'есцы і ў горадзе ідзе барацьба не на жыццё, а на смерць. Чырвоная армія маладой рэспублікі Савецкай выдзіць баі з беларускай арміяй. У гэты цяжкі год грамадзянскай вайны ўспыхаюць контррэвалюцыйныя мяцежы. На Рагачоўшчыне дзейнічаюць банды Галакі. Яны робяць пачынаць налеты на вёскі і забіваюць камуністаў, камсамольцаў, савецкіх актывістаў. Супраць белабанды акупацыйна акупацыйна савецкай чырвонаармейцы 10 паравалі, дзе камісарам Адольф Цымерман. Ён сам з чырвоных латышскіх стралякоў, яму яшчэ няма і дваццаці год, але юнак вопытны агітатар і камандзір.

Неспалойна і ў Кармянскай воласці. Тут у в. Літвінчына п'есны камуніст Пачынаецца Вялікай Ленінскай арганізацыя першую савецкую вольна-пачкавальную школу-камуну і партыйную школу. Бандыты пагражаюць спаліць школу, забіць камуністаў. Настаўнікі і выхаванцы школы дзень і ноч са зброяй у руках ахоўваюць сваю вёску.

У гэты час сюды часта прыязджае да Пачынаецца Мікалай А. Цымерман. Малады камісар уважліва слухае расказы старога камуніста аб Леніне. Яго захапляюць і расказы настаўніц-камуністкі Вольгі Барысавы Ленінскай. На кварталы ў Ленінскай складваюцца планы культурна-асветнай работы на вёску, абмяркоўваюцца метады барацьбы з во-

рагамі. Тут латышскі юнак чытае прысутным свае першы аб маладой рэспубліцы Саветаў, аб барацьбе за свабоду.

Мужыні сін латышскага народа А. Цымерман агітату на беларускай змелі, абараняючы забавы Валікага Кастрычкіна. 40 год мінула з таго часу.

Працоўныя нашай рэспублікі свята ўшаноўваюць памяць гераю грамадзянскай вайны, паста А. Цымермана, які пахаваны ў цэнтры горада Рагачова. Імем гераю тут названа адна з вуліц і бібліятэка.

М. МЕЛЬНИКОВ.
На здымку: А. Цымерман.

Па слядах нашых выступленняў

„Вачына гледзача“

У артыкуле Л. Бергера і Д. Шапіры «Вачына гледзача», змяшчэнні ў 51 нумары нашай газеты, былі выказаны заўвагі адносна рэпертуару Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра, у якім адбываецца п'есла для юнацтва, а таксама п'есла, створаныя на базімі гродзенскаму гледачы матэрыяле. Крытыкавалася ў артыкуле і работа тэатра з самадзейнымі калектывамі.

З Ураўнення па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР паведамілі рэдакцыі, што гэты артыкул абмяркоўваўся на абласной нарадзе загадкаў магазінаў і таваразнаўцаў па кнізе.

У сучасны момант у Відазах у кнігарні на відным месцы зроблена спецыяльная паліца з кнігамі беларускіх пісьменнікаў. У сьлягах таксама значна больш стала новых беларускіх кніг.

„Пакуніку патрабіна сучасная кніга“

Так называўся артыкул П. Кабака («Літаратура і мастацтва» № 51), у якім расказвалася аб дрэннай прапагандзе беларускай сучаснай літаратуры ў Відазскай раёнай кнігарні і ў сьлягах раёна.

Намеснік старэйняй праўлення Маладзечанскага абласпамятася тав. Осіпаў паведаміў рэдакцыі, што гэты артыкул абмяркоўваўся на абласной нарадзе загадкаў магазінаў і таваразнаўцаў па кнізе.

У сучасны момант у Відазах у кнігарні на відным месцы зроблена спецыяльная паліца з кнігамі беларускіх пісьменнікаў. У сьлягах таксама значна больш стала новых беларускіх кніг.

Самадзейнасць пенсіянераў

Вялікая зала Мінскага палаца прафсаюзаў запоўнена. Убеленая сівой пенсіянеры ўважліва слухаюць даклад аб рашэннях чэрвеньскага Пленума ЦК КПСС. Пасля адыні за адным выступаюць тыя, хто не адзі дзесятак год жыцця аддаў працы, свайму народу.

Сёння будзе дазены канцэрт пенсіянераў-аматараў мастацкай самадзейнасці, — аб'явіла канферансе.

Паднялася заслона. Перад гледацтва Івануша Уласава — былы бухгалтар, Даніаіна Мікалаеўна Віткоўская — у мінуламу настаўніца, Тацяна Івануша Чыжова — былы вяртаўнік, а далей шахэр А. Галоўчанка, бухгалтар Л. Пузынаў і іні.

Хор пад кіраваннем Л. Грышчынскага выканаў песню «Смела, таварышы, у нагу», беларускую песню «Партызанская» і іні.

Прымінае ўражанне зрабіла выступленне пенсіянерак — салісты Франціскі Іосіфаўн Шлягоўскай і акампаніруючай ёй на раялі Юзэфы Іосіфаўн Бандрэжкі.

Цёпла сустрацілі прысутныя Мікалай Івануша Рэзуніка, які павінаўся маістэрску выканаў на шымбалах некалькі народных песняў.

Г. ВІНАГРАДАЎ.

ЖАНОЧАЕ СЭРЦА

АПЯВЯДАННЕ

Надвечорак. Хворых болей няма. Ціха і за сцяной, у сельсавеце.

Яна забывалася, што ў паставе Мікодыма, у паглядзе яго вачы праспяваецца нешта не сядзюсае. Потым яна зразумела, адкуль гэты рыс. Мікодым прываў крэмнікам, а за расцарту пасядзеў некалькі год у турме, шмат дзе павалачуўся па свеце, мабыць, там і стаяў турма навучыўся; як кажуць, не навучыць бацька, дык навучыць гора.

Даведалася аб гэтым Марыя Хведараўна пазней, калі рамонт быў закончаны і Мікодым ужо не прыходзіў сюды, у Палеткі. Пасля таго яе сімпатыя да Мікодыма, здаецца, знікла, і цяпер ужо ён здаваўся ёй не суровым і дурным, а звычайным і странным.

Чым болей мінала часу, тым болей пазнавала людзей Марыя Хведараўна — і ў Палетках, і ў наваколных вёсках. Стала ёй вядома і тое, што Мікодым — удзельца, мае вялікі дзяржэ, якія, як кажуць, растуць на лес гледачы, бо бацька не вельмі іх даглядае. Гэта спачатку ўзраўла Марыю Хведараўна, і хоць ранейшая сімпатыя да Мікодыма не вярнулася, але яна зрэдку ўсё-такі прыглядвалася яго; цяпер ужо былі ёй зразумелыя позіркы, якія Мікодым кідаў на яе.

жаніне, што сэрца замірае ў захваленні; тады замужства — быццам шырока і вольна плыве рака, звычайна пад сонцам у поўдзень, а на берагах ракі — яна; нарэшце, удовы лёс, — ні якая не прыглядвалася, ні чорная вестка, а паўставала толькі адчуванне пустаці ў выклад сабе і сьлёзы Нікі, што ціха і адзінока забілася ў куточак каля шыфы.

Чэго яму адной гібелі, Мар'я Хведараўна? — дадаў ён яе, як а далёкай далі, гомас Мікодыма. — А пастарэце — што старасць прыгледзіць? Дзеці — яны вырастаюць і лютуць, у іх свой клопат, які снае гібелі ўошч...

— Снае гібелі ўошч, — паўтарае ў думках Марыя Хведараўна. — Ну, так, востр хопі бы Нікіла. Дзедчо ўкое, дваццаці шчы няма, а перхнула ад мацеры, за свет, у Казахстан, А я востр перхнула на новае месца, хіба мне лёгка адной, Пакуль у частак прывяла да ладку, колькі треба было сіл і перва? А сваё жыццё?...

жаніне, што сэрца замірае ў захваленні; тады замужства — быццам шырока і вольна плыве рака, звычайна пад сонцам у поўдзень, а на берагах ракі — яна; нарэшце, удовы лёс, — ні якая не прыглядвалася, ні чорная вестка, а паўставала толькі адчуванне пустаці ў выклад сабе і сьлёзы Нікі, што ціха і адзінока забілася ў куточак каля шыфы.

Чэго яму адной гібелі, Мар'я Хведараўна? — дадаў ён яе, як а далёкай далі, гомас Мікодыма. — А пастарэце — што старасць прыгледзіць? Дзеці — яны вырастаюць і лютуць, у іх свой клопат, які снае гібелі ўошч...

— Снае гібелі ўошч, — паўтарае ў думках Марыя Хведараўна. — Ну, так, востр хопі бы Нікіла. Дзедчо ўкое, дваццаці шчы няма, а перхнула ад мацеры, за свет, у Казахстан, А я востр перхнула на новае месца, хіба мне лёгка адной, Пакуль у частак прывяла да ладку, колькі треба было сіл і перва? А сваё жыццё?...

жаніне, што сэрца замірае ў захваленні; тады замужства — быццам шырока і вольна плыве рака, звычайна пад сонцам у поўдзень, а на берагах ракі — яна; нарэшце, удовы лёс, — ні якая не прыглядвалася, ні чорная вестка, а паўставала толькі адчуванне пустаці ў выклад сабе і сьлёзы Нікі, што ціха і адзінока забілася ў куточак каля шыфы.

Чэго яму адной гібелі, Мар'я Хведараўна? — дадаў ён яе, як а далёкай далі, гомас Мікодыма. — А пастарэце — што старасць прыгледзіць? Дзеці — яны вырастаюць і лютуць, у іх свой клопат, які снае гібелі ўошч...

— Снае гібелі ўошч, — паўтарае ў думках Марыя Хведараўна. — Ну, так, востр хопі бы Нікіла. Дзедчо ўкое, дваццаці шчы няма, а перхнула ад мацеры, за свет, у Казахстан, А я востр перхнула на новае месца, хіба мне лёгка адной, Пакуль у частак прывяла да ладку, колькі треба было сіл і перва? А сваё жыццё?...

Некаторыя пытанні рэпертуару і драматургіі

(Заканчана. Пачатак на 2-й стар.)
га, перадаваў у савецкім грамадстве над старым, аджываючым. Для гэтага моцны быў выкарыстаны ўсё жанры.

Новая п'еса В. Зуба «Злавіца не трыба» напісаная ў жанры сатырычнай камедыі. Неабходна выкарыстоўваць у барацьбе з адмоўнымі з'явамі ў нашым жыцці жанр сатыры. Аднак савецкая сатырычная камедыя павінна мець прыціпленне ад адрознення ад буржуазнай. У аснове савецкай камедыі павінна быць барацьба новага з аджываючым старым.

У цэнтры камедыі В. Зуба — воблач сучаснай жанчыны, услаўленне працы як творчай асновы жыцця савецкага чалавека. У вобразе Матруны Якаўлеўны Шабуніцы ёсць элементы выкарыстання і бескарэктных адносін да працы. Вынасеўшы дзевяці дзяцей. Матруна Якаўлеўна мала б піха адпачываць дома, аднак гэта не ў натуры працавітай жанчыны. Выкарыстоўваючы свой вялікі жыццёвы вопыт, яна ідзе ў заводскую сталовую звычайнай судамойкай і наводзіць там парадак. У п'есе многа вясёлых камедыяльных сітуацый і трэпаных народных прымавак. Сатырычна востра ўскрываюцца недахопы ў такім неапазіцыянальным «спеху» завода, як яго сталовая.

П'есу яшчэ нельга называць дасканалай. Над ёй аўтару давялося працаваць з тэатрам шмат прапаранна. Але інакш, пакладзены аснову камедыі, цікава. Гэта сучасная інакш ад грамадзянскай неспэцыяльнасці савецкага чалавека, ад яго няясноўнага імкнення да стварэння новага жыцця.

Увагу тэатраў павінна прыцягнуць і новая п'еса Міколы Агуюха «Трыпці лішні». У ёй дзейнічае пераважна можаць, трактоўка яе адначасна і праблема — куды пайсці пасля вучобы, які выбарць шлях, тама кахаць і ініш. П'еса атрымала станоўчую адпаведнасць на Усеаюзным семінары маладых драматургаў. Але яна таксама патрабуе грунтоўнай працоўкі, асабліва ў галіне мовы і паглыбленага характару станаўчых герояў.

У рэпертуары некаторых драматычных тэатраў і тэатраў народнай творчасці, напрыклад, з'явіліся п'еса і новая п'еса Міколы Гарубына «Дружэ знаёмства». Аўтар жыццёвы драматычнымі сродкамі вырашае праблему барацьбы савецкага грамадства за чалавека. Калі аўтару ўдасца працаваць цэнтральны вобраз героя і ў напрамку яе большай стойкасці і жыццёвага ўстаўлення, а таксама і элементы асаўжання, п'есімізму, то яна стане апаўрэй п'есы, яе іржакі аэмаўжання асновы.

У новым сезоне мінчане пачаюць спектакль на новай п'есе Р. Раманава «Усім смердж наперакор» (Рускі драматычны тэатр імя М. Горькага

выпусціў прэм'еру яе ў Гомелі). У п'есе «Усім смердж наперакор» напісанай у жанры рамантычнай драмы, трактоўка праблемаў грамадзянскага аб'яднання. Гэта п'еса аб вялікіх падвігах маленькіх людзей ў час Вялікай Айчыннай вайны. Дзея адбываецца ў наш час на будзённымі магнутым электрастанцыі і на ходу пады месамі перакінаецца ў мінулае. Прыём гэты, які і зварот дзейнай асобы неспэцыяльна да гледачоў, — не новы, ён шырока выкарыстоўваецца ў апошні час у многіх сучасных п'есах і кінафільмах.

Дарочна, аб кінафільмах. З іх лёгкай рукі за апошні час і ў п'есах і ў спектаклях пачалі ўсё больш выкарыстоўвацца дыялогі ў пасцэдла («Небяспэчная прафэсія»), а таксама розныя пераадрэжаны і раздзялены на пачатку і гледачоў («Барабанічыца»). Гэтыя навіяныя буржуазнай драматычнай прыёмы зусім не вядуць да патрыятычным зместам п'есы.

У рэпертуары новага сезона значнае месца зоймуць інсцэніроўкі і драмы, напісаных на матывах панаўраўных раману. Такія інсцэніроўкі мелі і маюць поспех на сцэне і ў гледачоў. Варта ўспомніць інсцэніроўкі на раманнах Талстога, Тургенева, на п'есах сучаснасці — Грэнана, Нікальскага і ініш, каб пераканацца ў мэтазгоднасці такой працы.

Інсцэніроўкі раману «Бацькаўшчына» і «Трыдзе пакаленне» Кузьмы Чорнага, «Салавей» Змітрака Бядулі, «Глябокая палына» Івана Шамякіна і ініш, пастаўленыя ў тэатрах рэспублікі, адтэрраі сваю станоўчую ролю, узбагацілі рэпертуар. Аднак поспех такіх спектакляў будзе толькі тады забяспечаны, калі аўтарам інсцэніроўкі і рэжысерам тэатра будзе прапрабана глыбокая і адкасная праца над першаасноўнай раманава ці апавесцю. Добры прыклад такой работы — інсцэніроўка «Навалыніца будзе», напісаная А. Зянонакам на матывах палескай трылогіі Якуба Коласа і пастаўленая тэатрам імя Я. Купалы ў Мінску. П'еса і спектакль вызначаюцца глыбокай характарыстыкай дзейных асоб, іржакі мовай, прэзэнтывым паказам беларускага дэраваўжання жыцця і інішай прыўжаннясцю тама — «навалыніца будзе!»

Спектакль на гэтай п'есе ўспрымаецца як вялікае сцэнічнае палатно аб гістарычным лёсе беларускага народа, роце яго рэвалюцыйнага свядомасці. На гэтым шырокім фоне выразаюцца паказаны і раскрыты тыповыя для характарыстыкі прэстага народа і сельскай інтэлігенцыі фігуры, як Лабановіч, Аксён Каль, Волга і ініш. Спектакль гэты — дэтані падзей у жыцці беларускага народа напрыкладні першай рускай рэвалюцыі 1905 г.

можна меркаваць, што пры творчым падыходзе да інсцэніравання і пастаўкі такіх панаўраўных у чытата раману, прысвечаных падзеям нашай часу, як «Калі зліваецца рэка» П. Броўкі, «За годам год» Ул. Карпава, «Крыніцы» І. Шамякіна, «Староньнема на барыкадах» П. Пестра і ініш, можна чакаць значных твораў у рэпертуары новага сезона.

Гэты рэпертуар, вядома, не абмяжуецца творами беларускіх пісьмнікаў, ён уключыць у сабе дзейныя ўзоры рускай, украінскай і інішай класікі, п'есы замежных прагрэсіўных пісьмнікаў і краін народнай драматыкі. Найбольш значнае месца ў рэпертуары тэатраў, як і раней, зоймуць п'есы рускай сучаснай драматыкі і драматургаў братніх савецкіх рэспублік.

Што ж выдатнага ў рэпертуары спеісах савецкіх драматургаў? Перш за ўсё трыба сказаць пра інсцэніроўку на раманнах «Рускі лёс» Л. Янонава, «Кроў людская не валіцца» М. Стэльмаха. Шырока вядомасцю, бяспэчна, прыцягне ўвагу гледачоў да спектакляў і на гэтых п'есах. На дзвэ п'есы дала ў рэпертуары гэтага сезона драматургі М. Вірта і А. Сафаронаў. «Летам неба высокае» Вірты прысвечана нашым дзям, жыццю інтэлігенцыі, людзей навукі, «Тры каміні веры» — рускай вёсцы пачатку XX стагоддзя. Дзвэ камедыі Сафаронава «Мільён за ўемшук» і «Кухарка» прысвечаны сучаснасці. Заслаўжывае ўвагі і новая п'еса А. Агуюха «12 гады», хаця яна працягвае да часоў іна. Тым не менш драматычнае ўмельства аўтара робіць п'есу сцэнічна цікавай.

Вядома, цяжка пералічыць усё, што напісана і прынята тэатрамі ў рэпертуар на Савецкаму Саюзу, — гэта задало б знацца многа месца. Хоць і зварнуць увагу тэатраў на такія п'есы ў рускай драматыкі, як «Помні сабе» Міхалкова, «Вясноўжыя крыніцы» Штэйна, «Сын века» Купрыянава, «Усё застаецца людзям» Алешіна, з украінскай драматыкі — «Абужэне волата» Мінка, «Свет іржакі малады» Сабка, з грузіскай — «Чарнавокая дзіванка» А. Гладзе, з арэбайджанскай — «Выпрабаванне К. Сойдзі».

Актуальнасць іржанага зместу рэпертуару — гэта канкрэтыны спэсэб песнай сувязі тэатраў з народам. Нашы драматычны дзавіны наспэцына ўзбоджываюць усім баіццем марксіска-лэнінскай філасофіі, каб забэспэчыць добра адчуваць пуды жыцця, усвядомляць заканамернасці яго гістарычнага развіцця.

Задача новага сезона — іржакі больш наблізіць рэпертуар да вострых праблем сучаснасці, да паказу перадавога чалавека нашай часу, палымянага будаўніка камунізма.

З замежнай пошты

Нашэсце Галівуда

Як вядома, у Злучаных Штатах Амерыкі ўжо даўно назіраецца няўхільны спад зацікаўленасці амерыканскай публікі да кінапрадукцыі Галівуда. Паводле дзавіных газет «Уол-стрыт джорнэл», сярэдні лік гледачоў кінафільмаў за адзін тыдзень у 1958 г. быў самым нізкім пасля другой сусветнай вайны — 39,8 мільёна ў параўнанні з 66,3 мільёна дзвэспці год назад.

У гэтых умовах Галівуд прыкладае вялікія намаганні на тое, каб павялічыць экспарт сваіх фільмаў у інішыя краіны. У 1958 г. 54 працэнта ўсёх прыбыткаў кінакампаній ЗША было атрымана ад пракату фільмаў за мяжой. А ў 1950 г. гэты прыбытак складалі толькі 40 працэнтаў.

За апошні час некаторыя капіталістычныя краіны ўводзіць розныя абмежаванні на вырат амерыканскіх фільмаў. Напрыклад, італьянскі ўрад заапрабававу, каб пастаўнішчыкі амерыканскіх фільмаў рабілі ў Італіі не менш палавіны копіі калярных фільмаў, што прадыцтаваны для распаўсюджвання ў Італіі, і выплачвалі за кожны фільм, дубляваны на італьянскаму мову. У Японіі выдасца дазвол на 12 копіяў з кожнага амерыканскага фільма, у той час, як амерыканцы патрабуюць не менш 20—25 копіяў. За тры гады ЗША не вывозілі ў Данію ніводнага фільма, бо лідар ўрад устанавіў вельмі нізкую аплата за іх пракат. Нават Заходняя Германія ставіць пытанне аб тым, каб скараціць на 10 працэнтаў колькасць фільмаў, якія пипер дэманструюць у краіне ў адваротнае аб'яднаўжэне з амерыканцамі.

Нядаўна падпісана пагадненне з Францыяй, якое прадастаўляе, што французскі ўрад можа сам неспэцыяльна выбіраць некаторыя фільмы замест таго, каб прадастаўляць права выбару амерыканскім кампаніям.

Другую пагрозу сваім прыбыткам за мяжой амерыканскія кінапрамысловыя бачыць у хуткім развіцці тэлебачання. Праўда, паводле свядомасці «Уол-стрыт джорнэл», некаторыя кінапрамысловыя ЗША разлічваюць атрымаць дадатковыя прыбыткі ад дэманстрацыі сваіх фільмаў для замежнага тэлебачання.

У гэтых умовах Галівуд прымае рад мер, каб павялічыць «папулярнасць» сваіх фільмаў за мяжой. З гэтай мэтай, п'еса «Уол-стрыт джорнэл», Галівуд будзе ставіць фільмы, якія іржакіць больш шырокую аўдыторыю і асабліва фільмы на тэраі класікаў літаратуры. Больш будзе

таксама ставіцца шырокакранных калярных фільмаў.

Як бачна, у пагоні за даларам, Галівуд гатовы пайсці на ўсё. Нашэсце Галівуда працягваецца...

Норавы бізнеса

Амерыканская прапаганда не шкадуе фарбаў, каб паказаць, што друк, радыё, тэлебачанне ў ЗША карыстаюцца неабмежаванай «свабодай» і «незалежнасцю». Але факты самай амерыканскай рэалінасці сьвярджаюць якрая адваротнае.

Зусім нядаўна на амерыканскаму тэлебачанню кампанія «Каломбія бродкастынг сістэм» пералавала п'есу «Прыгавор у Нюрбергу». У адной з апошніх сцен тэлегледачы ўбачылі амерыканскага суддзю, які абвінавачвае нацыстаў у жудасных злачынствах. Але раітам на некалькі мінут прапаў гук — гледачы бачылі акцёра, які нешта гаварыў, але не чулі, што ён гаворыць.

Большасць амерыканцаў не прыдлі гэтаму выпадку значэння, Тэхніка ёсць тэхніка. І нават самая надзейная, яна часам выходзіць са строю. Але на гэты раз тэхніка тут была не вінавата.

Карэспандэнтка амерыканскай газеты «Нью-Йорк уорлд тэлеграм энд сан» Гарнет ван Хорн вырашыла высветліць сапраўдную прычыну маўчання тэлевізараў у момант абвінавачвання ў сваёй газэце яна піша: «Якія ж словы былі выключаны з гэтага абвінавачвання акт самай жорсткай эпохі? Магчыма, яны былі неспрыяльнымі? Магчыма, дзржэраўны дэпартамент заапрабававу іх выключэння?»

Але, як устанавіла журналістка, амерыканскія тэлегледачы свядома былі пазбаўлены магчымасці пацвердзіць прамоў акцёра, бо ён у гэты час напаміну быў сказаць словы «заваявыя камеры». Кампанія пачыла гэтыя словы неадпаведнымі, паколькі тэлебачанню і, не аказваючы грошай, добра апалявала іх, была фільм па адзінца гэты «Амерыкан гэс асошыйнінг». Як піша Хорн, прадаўжэнне «Каломбія бродкастынг сістэм» заявіў ёй, што «радыёстанцыя запэўніла газэтарамі, што ў тым, што ў п'есе не будзе непрыемных упамінаў пра гэта» (2).

Як бачым, доллар не палічыўся ні з гістарычнымі фактамі, ні з самай п'есай, ні з аўтарам. Так праўдзіннасць «свабоды» па-амерыканскаму.

Г. МАЕЎ.

Дбайныя людзі

На прыгожым месцы раскінуўся парк у Лепелі. Ён яшчэ зусім малады — закладзены восенню мінулага года, напярэдні 40-гадовага юбілею камсамолу. Слаўна папрашвала тады моладзь. У гонар значнага дзённа парк быў і названы «40 год ВЛКСМ». Там, дзе зусім нядаўна была пустыча, прыжыліся маладыя друшчы.

Наступіла лета — гарачае і засушлівае. Друшчы пачалі хачнуць, жаўнець. Трыба было іх ратаваць. На дапамогу прышлі юнакі і дзевушкі райспінтра. У паліцы парку прынялі ўдзел каля 200 чалавек. Што-

дзённая выходзіць у свой парк камсамольны райспінтрасаўка, баліны, рамонтная завод, аўтапрамакты канторы і інішы прадрэспэстаў і ўстаноў.

Вос прышлі і вёдрамі дзвучыты, якія працуюць у дзвечым санаторыі. Іх шэсць чалавек — разам з сакратаром камсамольскай арганізацыі Валей Марунка. Сораж вёдер яны трыба ім дастаць з вёзера і інапачі малады парасткі.

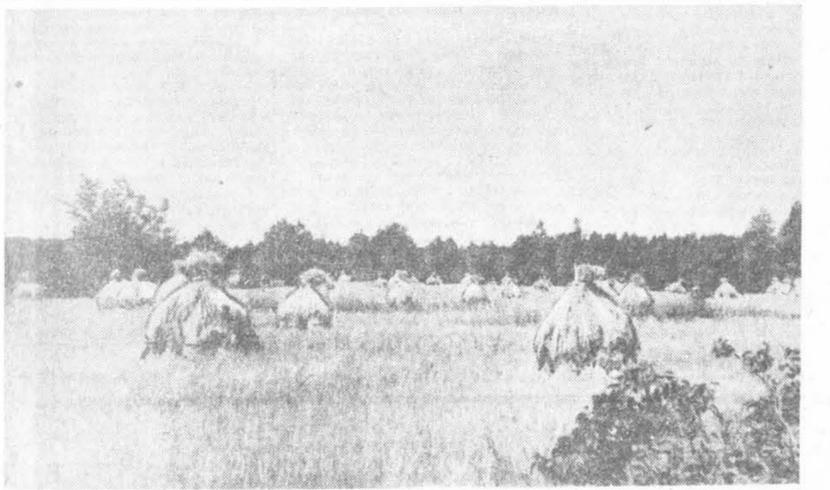
Не праішоў і гадыня, як увесь узастак быў паліты. Так даглядаюць свой парк камсамольны Лепеля.

Маладыя літаратары Заслаўшчыны

Пры рэдакцыі раённай газеты «Калгаснік Заслаўшчыны» створана літаратурнае аб'яднанне. У яго ўвайшлі пачынаючыя паэты і празаікі: рабочы саўгаса «Рагіскі» В. Дзем'яновіч, калгаснік сельгасарцелі

імя Тэльмана В. Шаўкоў, студэнт Наваполаўскага тэхнікума А. Каласун, супрацоўнік газеты М. Янкушкі і ініш. Штомесці выпускаецца літаратурная старонка.

Ул. КОБРЫН.

Жыццё.

Фотаэцюд А. Пашкова.

На прасторах цалінных

Беларускі Тэатр юнага гледача за тры гады свайго існавання гаспадарыў не толькі ў гарадах і раёнах рэспублікі, але і па шляхам выстунаў у сталіцы нашай Радзімы — Маскве, братнім Кіеве і на цалінных землях Кустана. У гэтым годзе яму выпаў гонар другі раз пабыць на цаліне, выступіць перад хлэбаробамі Калчатаўскай і Акмолінскай абласцей. Што і кажаць — задача пачэсна і адкасна.

Дзавішч дзвэ надарожнічалі мы на сваім бліжэйшым аўтобусе на станаўжы пыхлых дарогах. Праехалі каля 3 000 кіламетраў. Не раз «сфарсіравалі» раку Шарык, не раз сустрэчаліся з маладымі берагамі адуманага Ішмы. Але ніколі нас не пакідалі неагледзеныя масівы пшаніцы, якой, адвешча, кама і краю няма. Багаты ўрадак на палях цаліны. І чым далей праеўжвалі мы ў глыбіню вобласці, тым радасней біліся нашы сэрцы.

— А вое і рэаўжэўная зямля — панадэмаў мой сусед. — Сама буйны раён цаліны. Яго саўгасы здаюць дзржэвае 35 мільёнаў пудоў аэбожа. Пэдарары свой раён рэаўжэўны з гонарам называюць «сталіцай цаліны».

... У раёны цэнтры мы прыехалі надвечарам. На фое бронзавых праменьнях заходзячага сонца асабліва ярка выражаўся вобраз новай Рузаўцы — двухпавярхоўнай дамы, будаўніцтва шырокакранныха кінааўтара, малады парк і дзённі, прыгожыя, газародныя, жыццёрадасныя. Яны абкружылі нашу машыну, стараліся дапамагчы нам прыжыць дзржэвіцы, касцюмы, рэжыі, каб толькі прапраца на спектакль.

Хочь мы выступалі і не ўпершыню перад гледачымі цаліны — усё ж у гэты вечар мы асабліва хваліліся.

— Як прыйдзе першы спектакль? У Рузаўцы выступалі маскоўскія, кіеўскія тэатры і сталічны ансамблі. Зала была перапоўнена. Заціклі галасы. Паднялася заслонка, з кожнай сцены мы ўсё больш і больш адчувалі подых гледача. надзвычай цёплую сярэбруую атмасферу, якая запалана нашы сэрцы. Пэса спектакля нас абкружылі новыя гледачы, прышлі да кулісы зямлякі, знайшліся ста-

рыя знаёмцы. З выключным поспехам прайшоў наш беларускі канцэрт. Нас запрасіў да сабе сакратар райкома партыі В. Агароднік, шчыра падзякаваў за спектакль і канцэрт і прапавіў змест чатырох дзён прабыць цалю дакладу.

— Мы так і паведамілі! — Дзавіча беларускага тэатра ў Рузаўцы? А вы ведаеце, козкі ў нас тут беларусы, — наступіў на нас сакратар.

Спрачана нам было цяжка і мы замест чатырох дзён засталіся на палую дакладу. Тэатр пабыў у 14 саўгасах з 17. Выступаць нам даводзілася ў клубках, на элеваторах, у брыгадах і проста над адкрытым небам...

У Рузаўцы адкрылася перад намі вельмі карына грандыёзных пераўтварэнняў у стонах Казахстана. Новая пэсэлі, тэхніка, электрыфікацыя, якая трывала ўваходзіць у жыццё і быт наваасёлцаў, робіць іх працу больш прадукцыйнай, радаснай. Расце культура: школы, бальніцы, клубы, бібліятэкі, а галубыя — расце гаспадар гэтага цудоўнага новага жыцця — чалавек, пераможца цаліны. Яго ўвагу мы

адчувалі на кожным кроку, у кожным саўгасе і калгасе.

Асабліва запаміналася нам апошняя сустрэча на паліным стане ў саўгасе «Перамога Ляўча». Яна адбылася ў першай брыгадзе. Сустрэў нас загадчык аддзялення Мікола Рачалюфскі, які ў мінулым годзе

— Адначасова перадайте і нашу просьбу, — сказаў брыгадзір Адам Андрэевіч Лось.

— Яку? — зацікавілася мы.

— Машына ваша цудоўная, толькі не паходзіла б кабіну да яе зрабіць. Сімі ведаеце, якое ў нас надвор'е — то гарачыня 35 градусаў, то дождж і навальніца і нават завіруха. І нам самім даводзіцца рабіць «саматужныя кабіны».

Слова брыгадзіра падтрымалі ўсе механізатары.

— А вое і наша нове панаўжэне з братамі Украіны, — сказаў з усмешкай Мікалай Пракопавіч і панаўжэмі нас з дзвюма лямпа зусім новымі дзвучынкамі — Раяй Фанчка і Тамарай Шыгнарскай. Рая Фанчка ў мінулым годзе скончыла дзвэспцігодку ў г. Луганску, цяпер працуе ў брыгадзе на рамонту камбайнаў.

— Пачнецца жніво, — гаворыць Рая, — і я буду працаваць прычэпчыцай, а мо' і памочнікам камбайнера. — І дзвучынка наемела паглядзець на свайго настаўніка Васіля Цятровіча Папова.

«Не панаўжываў» толькі маленькай іржакіце Томе. Яна таксама прапала на радмонце камбайнаў і марыла

быць не толькі памочнікам, але і камбайнерам. Аб гэтым дзвучынка напісала нават свайкі бабульчы і сярбоўкам у Луганск. Але вое аднойчы прыехаў у брыгаду Мікола Пракопавіч і перавіў Тому на кухню. Тамара даўга не здаждалася і нават дзвэ стрымлівала сёла... Цяпер Тома гучыць цудоўны бортч, які напачыта варыць яе бабуля, і спэсэнае задумуўжыць Украініскае пэсі.

А хіба можна забыць Ляў Гульбану, якая па-зааўжэўку ссэла на кані па цалінных ссэтах і палых, каб даканала ведаць свае «ўладанні». Яна была шэхцёрка, цяпер вучыцца Баравоўска саўгаса. Глябока ўсхвалявала нас сустрэча з бабруйнічанам Анателем Агафоненкам. Хто такі Агафоненка? Просты рабочы, муляр, будаўнік аэрамаўжычаву, дамоў, клубуў у саўгасах. Але які ён глыбока разбіраецца ў мастацтве, у рэжысёрскай трактоўцы спектакля і іржакі акцёраў, гучыні слова! Як ён адчувае пэсію, пранікнёна чытае Якуба Коласа, А. Жарова, С. Сяніна! Будаўніцтва і пэсію для Анатоля — непаздзельныя. У гэтым заклада характэрная рыса пэсіюнацыя цаліны — тварца камунізма. Скараціцца Анатолю Агафоненка на кніжны магазін, што ў ім мала навінак.

Наш гаспадар Мікола Рачалюфскі апрагнае нас назінаміца са свайкі гаспадаркай, хоча адзівіць сваім «мастацтвам» — жывёлагадоўчай і птушанай фермай. Саўгасу «Перамога Ляўча» ёсць чым ганарыцца: у яго сёння ўжо налічваецца каля 10 000 кароў, свіней, авечак коней.

2,5 мільёна пудоў аэбожа ільчочыцца задуць дзржэвае ў 1959 годзе. Сапраўды, саўгас «Перамога Ляўча» — багата разнастайная гаспадарка. На яго палях расце не толькі цудоўная пшаніца, але і кукуру-

Чыгуначнікі Гродна святкуюць

На алях гродзенскага парку мнагалюдна. Свабоднай лаўкі — ні адной.

Недзе за дрэвамі, шчодрэ ілюмінатывамі, грае духавы аркэстр. Шпільныя дзвучыны вечар, расквачены яркімі летнімі зоркамі, прывёў у парк тысячы гродзенцаў, якія адзначалі Дзень чыгуначнікаў.

І ў зьяўленні тэатры ні аднаго свабоднага месца. Можна было б падумаць, што на адкрытай эстрада выстунае некая сталічная салуатасць, калі б мы загады не ведалі, што ў парку мусіць адбыцца канцэрт мастацкай самадзейнасці клуба чыгуначнікаў сталіцы Гродна.

Нам прафэсійналыя эстрадыныя калектывы, нажалі, не заўсёды маюць такога шматлікага і такога ўдзячнага гледача, не часта яны чуюць такіх працягла і такіх дружна апалядзэменты, адчуваюць такі пэсію прымё, які аказвалі гродзенцы сваім артыстам-амаатарам у гэты святачыны вечар. Непамерна вырасла наша самадзейнасць, узмацілася настолькі, што панаўжэне наступіць на пэці сталічным эстрадыным артыстам.

Вакаляныя тры ў складзе Г. Стаўравай, Е. Гаічаровай і Л. Лазанік на добрым мастацкім узроўні выканала некалькі народных і сучасных пэсень. Спінла і проста гучалі жаночыя галасы, гарманічна зліваючыся і прымушаючы мелодыю зіхачэць рознымі, часам нечаканымі фарбамі.

Цёпла сустраці гледачы Чыгуначны пералес у выкананні Т. Зілавай, Т. Халаравай і А. Адоіна. Вясёлы і жыццёрадасны танец не вызначыцца, праўда, харэаграфічныя знаходкамі, затое ён тэмпэраментны, вясёлы, падукаўе шчырасцю і маладым запалам. Добрае ўражанне пакінулі

Н. КІРЬЧ.

Фота Ул. Крука.

У. СТЭЛЬМАХ.

дырэктар Тэатра юнага гледача.